

Learning Outcome in Accordance with Thai Qualifications Framework for Higher Education of Dental Public Health Students Northeastern of Sirindhorn College of Public Health, Thailand.

Benyapa Pragobsang

Sirindhorn College of Public
Health Ubon Ratchathani Faculty of
Public Health and Allied Health
Sciences, Praboromarajchanok
Institute

Peyanut Juntavaree

Sirindhorn College of Public
Health Ubon Ratchathani Faculty of
Public Health and Allied Health
Sciences, Praboromarajchanok
Institute

Montira Juntavaree

Lecturer, Faculty of Science and
Technology Rajabhat MahaSarakham
University.

Kessara Watchana

Kanchanaburi Provincial Health
Office

Wannisa Khantha

buriram Provincial Health Office

Corresponding author**Peyanut Juntavaree**

E-mail : dr.peyanut@gmail.com

Received date : 30 June 2022

Revised date : 29 November 2022

Accepted date : 23 December 2022

Abstract

This cross-sectional descriptive research aimed to study the level of learning outcomes and associated factors with learning outcomes in accordance with Thai Qualifications Framework (TQF) for higher Education of dental public health students, Sirindhorn College of Public Health. The samples were 119 of the fourth-year dental public health students in Ubon ratchathani and Khon Kaen. The research tool was the questionnaire for quantitative data. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics, Spearman correlation coefficient. Statistical significance was considered at 0.05.

The results of this study revealed that most of dental public health officers were female (85.29%), mean age was 22.27 years. The overall educational environment score was moderate and the mean score was 3.42. Learning outcomes in accordance with TQF overall score was high and the mean score was 3.80. The factor that statistically significant associated with learning outcomes was educational environment ($r_s = 0.40$; 95% CI = 0.22 to 0.55; $p = <0.001$).

Supporting the physical educational environment such as classrooms, library, and dental laboratory practice rooms were an essential. Facilitating whenever it was damaged or dilapidated, it may cause students to lose interest in learning and reduce their motivation to learn.

Keywords: Thai Qualifications Framework for Higher Education; Dental Public Health

การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษา
หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

เบญญาภา ประกอบแสง

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดอุบลราชธานี
คณะสาธารณสุขศาสตร์
และสหเวชศาสตร์
สถาบันพระบรมราชชนก

ปิยะณัฐ จันทร์วารี

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดอุบลราชธานี
คณะสาธารณสุขศาสตร์
และสหเวชศาสตร์
สถาบันพระบรมราชชนก

มณฑิรา จันทร์วารี

อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เกสร วัจนะ

นักวิชาการสาธารณสุข
สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดกาญจนบุรี

วันนิสา คันทา

นักวิชาการสาธารณสุข
สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวางมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเรียนรู้และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร กลุ่มประชากรในการศึกษา คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 ในจังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดขอนแก่น จำนวน 119 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน Spearman correlation coefficient กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.29 อายุเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 22.27 ปี และส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.02 สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และความสัมพันธ์ระหว่างภาพรวมของสภาพแวดล้อมทางการศึกษากับการเรียนรู้ของนักศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = 0.40$; 95% CI = 0.22 to 0.55; $p = <0.001$)

ควรให้ความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทางกายภาพเป็นหลัก คือ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางทันตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ หากเกิดความชำรุดหรือทรุดโทรมอาจทำให้นักศึกษาขาดความสนใจใฝ่รู้และมีแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ลดลง

คำสำคัญ : กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ, นักศึกษา, ทันตสาธารณสุข

ผู้รับผิดชอบบทความ

ปิยะณัฐ จันทร์วารี

อีเมล : dr.peyanut@gmail.com

วันที่ได้รับต้นฉบับ : 30 มิถุนายน 2565

วันที่แก้ไขบทความ : 29 พฤศจิกายน 2565

วันตอบรับบทความ : 23 ธันวาคม 2565

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในด้านการจัดการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามพันธกิจ พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ และมาตรฐานทางวิชาการ¹ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และเพื่อเป็นการพัฒนาไปอีกขั้นหนึ่งของการประกันคุณภาพ² ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาเป็นจำนวนมากอย่างเช่น ปีการศึกษา 2560 มีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น 349,322 คน จำแนกตามกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 3 อันดับแรก ดังนี้ มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ จำนวน 117,959 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 88,203 คน และมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 50,749 คน ตามลำดับ หนึ่งในตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาคือ ภาวะการณึ่งงานทำของบัณฑิต ข้อมูลการสำรวจในปี 2561 พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ทำงานไม่ตรงสาขาสูงถึง ร้อยละ 31.32³ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญจึงได้ดำเนินการกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันของผู้เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษา ทั้งสถาบันอุดมศึกษา ผู้ควบคุมมาตรฐาน และผู้ใช้บัณฑิต ให้มีหลักประกันที่ชัดเจนในคุณภาพของบัณฑิตระดับอุดมศึกษา อีกทั้งเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้แต่ละสถาบันมีการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น⁴

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นมาตรฐานการเรียนรู้ของบัณฑิต (1) ให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดสามารถเทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล⁵ มุ่งเน้นการสอนที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานของบัณฑิตที่ต้องมีคุณลักษณะพึงประสงค์ 5 ด้านคือ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี¹

หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุขได้ยึดถือแนวทางในการพัฒนานักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดังกล่าว มุ่งผลิตบัณฑิตทางด้านทันตสาธารณสุขที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการสุขภาพช่องปากและสุขภาพชุมชนมีทักษะ ในการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม และให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ตอบสนองความต้องการกำลังคนด้านสาธารณสุขรองรับการพัฒนาาระบบบริการสุขภาพของประเทศ⁶

สภาพแวดล้อมทางการศึกษาเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่มีส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ของบัณฑิต เสริมสร้างความสนใจใฝ่รู้และแรงจูงใจของผู้เรียน อีกทั้งยังปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและความประพฤติอันดีงามให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน⁷ โดยอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ ทางด้านกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนตลอดจนนอกห้องเรียนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ต่างๆ เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องขยายเสียง ระบบอินเตอร์เน็ต เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น ทางด้านจิตใจและสังคม จะมีผลต่อความรู้สึกของผู้เรียนทั้งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ผู้บริหารสถาบัน อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรสนับสนุนทางการศึกษา เป็นต้น⁸ เห็นได้ว่าการเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับของปัจจัยและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2565

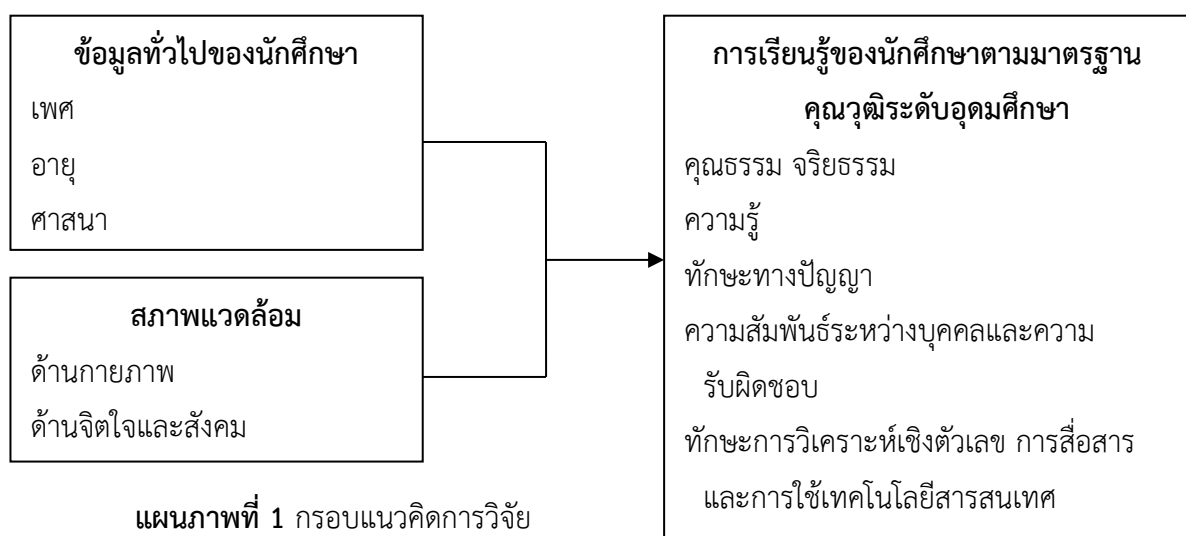
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแนวทางในพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาระดับสภาพแวดล้อมทางการศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการศึกษากับการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิด

การศึกษาการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข ได้ทบทวนเอกสาร ตำรา แนวคิด และทฤษฎี ตามแผนภาพต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

การศึกษาในครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข ประจำปีการศึกษา 2562 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี และวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น จำนวน 119 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกประชากรผู้เข้าร่วมการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เกณฑ์การคัดเลือกของประชากรผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria) เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ในจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข ระดับชั้นปีที่ 4 ส่วนที่ 2

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2565

เกณฑ์การคัดออกของประชากรผู้เข้าร่วมการวิจัย (Exclusion criteria) นักศึกษาเจ็บป่วยด้วยโรคหรืออุบัติเหตุร้ายแรง

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้คำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อกำหนดจำนวนหน่วยของประชากรในการเก็บข้อมูลใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยประชากรในกรณีที่ทราบประชากรแน่ชัด ใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง⁹

$$n = \frac{NZ_{\alpha/2}^2 \sigma^2}{e^2(N-1) + Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2}$$

ผลการคำนวณขนาดตัวอย่างเท่ากับ 92 คน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสมควรศึกษาในกลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 119 คน ข้อมูลในการวิจัยจะมีจำนวนไม่ต่ำกว่าผลจากการคำนวณขนาดตัวอย่างเนื่องจากเกิดการสูญเสียข้อมูลจากเกณฑ์การคัดออก ดังนั้นผลจากการเก็บข้อมูลพบผู้ตอบกลับจากแบบสอบถามมีจำนวน 102 คน ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากผู้ตอบกลับจากแบบสอบถามนี้ มีจำนวนไม่น้อยไปกว่าจำนวนที่ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง ดังนั้น การวิจัยนี้ใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบกลับจากแบบสอบถามจำนวน 102 คน ในการอนุมานไปยังกลุ่มประชากรที่ศึกษาทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อความถามแบบเลือกตอบจำนวน 4 ข้อ คือ เพศ อายุ สถานศึกษา และศาสนา

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ ด้านห้องเรียน ด้านห้องปฏิบัติการทางทันตกรรม ด้านห้องสมุด และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 2. สภาพแวดล้อมทางจิตใจและสังคม คือ ด้านอาจารย์ และด้านเพื่อน มีจำนวนทั้งหมด 37 ข้อ การอนุมานผลเชิงพรรณนาใช้เกณฑ์ของ Best¹⁰ ในการแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ สภาพแวดล้อมทางการศึกษาอยู่ในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิสามารถแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ 1.ด้านคุณธรรม 2.ด้านความรู้ 3.ด้านทักษะทางปัญญา 4.ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5.ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6.ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ การแปลผลเชิงพรรณนาใช้เกณฑ์ของ Best¹⁰ ในการแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอยู่ในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผ่านการพิจารณาโครงร่างการวิจัยและจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ 034/2562 ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังพื้นที่เป้าหมายวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรทั้ง 2 แห่ง ในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดขอนแก่น จากนั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ รวมทั้งรายละเอียดต่างๆ ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจและเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 เมื่อเก็บข้อมูลแล้วเสร็จได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด-ต่ำสุด ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย 1.ข้อมูลทั่วไป 2.สภาพแวดล้อมทางการศึกษา 3.การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ Spearman correlation coefficient หาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการศึกษากับการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัย

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.29 อายุเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 22.27 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.14) เมื่อจัดลำดับจากมากไปน้อยแล้ว พบว่า ทั้งภาพรวมและแยกรายสถานศึกษามีการเรียงลำดับอายุที่ตรงกันดังต่อไปนี้ คือ นักศึกษาที่มีอายุ 22 ปี เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ 23 ปี และ 21 ปี ตามลำดับ สำหรับศาสนาที่นักศึกษาให้ความนับถือ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.02 รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.98 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=102)

คุณลักษณะสำคัญ	สถานศึกษา				รวม	ร้อยละ
	วสส.อุบลฯ (n=59)		วสส.ขอนแก่น (n=43)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ						
ชาย	6	10.17	9	20.93	15	14.71
หญิง	53	89.83	34	79.07	87	85.29
อายุ						
21	6	10.17	4	9.30	10	9.80
22	36	61.02	28	65.12	64	62.75
23	15	25.42	11	25.58	26	25.49
24	1	1.69	0	0.00	1	0.98
32	1	1.69	0	0.00	1	0.98
ค่าเฉลี่ยอายุเท่ากับ 22.27 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.14)						
ศาสนา						
พุทธ	58	98.31	43	100.00	101	99.02
คริสต์	1	1.69	0	0.00	1	0.98

นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในภาพรวมสภาพแวดล้อมของสถาบันอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2565

ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุด คือ ห้องปฏิบัติการทางทันตกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75) สำหรับสภาพแวดล้อมทางจิตใจและสังคม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงเท่ากันทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านเพื่อน ค่าเฉลี่ยที่เท่ากับ 3.79 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76) และด้านอาจารย์ ค่าเฉลี่ยที่เท่ากับ 3.79 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65) (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 สภาพแวดล้อมของสถาบัน (n=102)

สภาพแวดล้อมของสถาบัน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	3.27	0.61	ปานกลาง
ด้านห้องเรียน	3.25	0.66	ปานกลาง
ด้านห้องปฏิบัติการทางทันตกรรม	3.34	0.75	ปานกลาง
ด้านห้องสมุด	3.33	0.75	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ	3.17	0.69	ปานกลาง
2. สภาพแวดล้อมทางจิตใจและสังคม	3.79	0.60	สูง
ด้านอาจารย์	3.79	0.65	สูง
ด้านเพื่อน	3.79	0.76	สูง
รวมสภาพแวดล้อมของสถาบัน	3.42	0.55	ปานกลาง

ส่วนใหญ่ นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65) (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (n=102)

การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.20	0.65	สูง
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	3.93	0.60	สูง
ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	3.71	0.63	สูง
ทักษะทางปัญญา	3.70	0.65	สูง
ความรู้	3.69	0.71	สูง
ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.6	0.63	ปานกลาง
รวม	3.8	0.57	สูง

ความสัมพันธ์ระหว่างภาพรวมของสภาพแวดล้อมทางการศึกษากับการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ทันตสาธารณสุข ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กล่าวคือ สภาพแวดล้อมของสถาบันมีความสัมพันธ์

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2565

ทางบวกกับการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ($r_s = 0.40$; 95% CI = 0.22 to 0.55; $p = <0.001$)
ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมของสถาบันกับการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ด้วยสถิติ Spearman correlation coefficient ($n=102$)

ตัวแปร	การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ		P-value
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	95% CI	
สภาพแวดล้อมของสถาบัน	0.40	0.22 to 0.55	<0.001*

*sig p-value <0.05

บทวิจารณ์

นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุข สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรทั้ง 2 แห่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิราณีย์ อินทรหนองไผ่ พบว่า ในภาพรวมตัวอย่างมีระดับคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ของตนเอง ตามกรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) ค่อนข้างสูงทั้ง 6 ด้าน¹³ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนรู้ในระดับมาก¹⁴ อาจเนื่องมาจากสถาบันทางการศึกษาต่างๆ ในประเทศไทย ต้องผ่านการรับรองมาตรฐานทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมถึงวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น และวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 2 แห่งนี้ ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานเช่นเดียวกัน ทำให้นักศึกษาทุกคนได้รับมาตรฐานทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน อีกทั้งในปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่างๆ ยังส่งเสริมให้มีรูปแบบกระบวนการ และเทคนิค การเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันต่อสถานการณ์และเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สภาพแวดล้อมทางการศึกษาทางกายภาพ ทางจิตใจ และสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ ประเสริฐ บัวจันอัฐ พบว่า ระดับความต้องการด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ของนักศึกษา วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง¹² อาจเนื่องมาจากเป็นสถานศึกษาที่ก่อตั้งมานานทำให้สิ่งแวดล้อมทางกายภาพบางอย่างต่างๆ หดโทรมตามกาลเวลาไม่สามารถซ่อมแซมให้กลับมาใช้ได้ตามปกติหรืออยู่ในระหว่างการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ใหม่มาทดแทน ทำให้ไม่ทันต่อความต้องการใช้งาน เพื่อประกอบการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา เช่น ยูนิตทำฟัน หุ่นจำลองฝึกประสบการณ์ ระบบถ่ายเทอากาศภายในห้องเรียน อุปกรณ์ขยายเสียง และสถานที่นั่งอ่านหนังสือ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างภาพรวมของสภาพแวดล้อมทางการศึกษากับการเรียนรู้ของนักศึกษา สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ทันตสาธารณสุข ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิภาณัญญ์ สกุลปัญญาวัฒน์ พบว่า ปัจจัยการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์¹⁵ อาจเนื่องมาจาก การเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรทันตสาธารณสุขนั้น มิได้อาศัยการเรียนรู้ภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว นักศึกษาจะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติต่างๆ ทั้งในหุ่นจำลองและผู้ป่วยที่มารับบริการจริงภายในคลินิกให้เกิดความชำนาญตามสมรรถนะวิชาชีพ

วารสารทันตภิบาล ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2565

ที่ได้ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ จิตใจ และสังคม จึงมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานทางการศึกษา ก่อให้เกิดความสนใจใฝ่รู้ เอื้อเพื่อเผื่อและแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

สรุปผลการวิจัย

การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับสูง สำหรับรายด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ทักษะทางปัญญา ความรู้ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุด คือ ห้องปฏิบัติการทาง ทันตกรรมสำหรับนักศึกษา รองลงมา คือ ห้องสมุด ด้านห้องเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ตามลำดับ สำหรับด้านสภาพแวดล้อมทางจิตใจและสังคม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านเพื่อน และ ด้านอาจารย์

ความสัมพันธ์ระหว่างภาพรวมของสภาพแวดล้อมทางการศึกษากับการเรียนรู้ของนักศึกษา สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ทันตสาธารณสุข ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทางกายภาพเป็นหลัก คือ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางทันตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในสถาบัน หากเกิดความชำรุดหรือทรุดโทรม อาจทำให้นักศึกษาขาดความสนใจใฝ่รู้และมีแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ลดลง

2. หลักสูตรทันตสาธารณสุข ควรพัฒนาทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เพิ่มสูงขึ้น ทั้งยังคงไว้ซึ่งมาตรฐานทางการศึกษาในด้านอื่นๆ ที่ผู้เรียนพึงมีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข ให้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญ ตามสมรรถนะวิชาชีพทันตสาธารณสุข สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติงาน เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาในประเด็นบรรยากาศทางการเรียนรู้ ให้เกิดความเข้าใจแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา เช่น การสื่อสาร การให้คำแนะนำ การนำการปฏิบัติ และเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 2 แห่ง (จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดขอนแก่น) ในสังกัดคณะสาธารณสุขและสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุขที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามทำให้การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

การอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างพับลิชชิง; 2560.
2. สำนักงานกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545; 2564 [อ้างเมื่อ 17 สิงหาคม 2564] จาก: <https://www.egov.go.th>
3. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. สถิติอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2561. บริษัท ซีโน พับลิชชิง แอนด์ แพคเกจจิ้ง จำกัด; 2562.
4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552; 2564 [อ้างเมื่อ 20 สิงหาคม 2564] จาก: <http://www.mua.go.th/users>.
5. สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์; 2553.
6. สถาบันพระบรมราชชนก. มาตรฐานคุณวุฒิหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาทันตสาธารณสุข ปี 2564; 2564 [อ้างเมื่อ 20 สิงหาคม 2564] จาก: <http://www.pi.ac.th>
7. พิชราภรณ์ โพธิ์ชัย. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาค่านา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2558.
8. วิชานา อับดุลเลาะ และวุฒิชัย เนียมเทศ. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ”. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2563; 7(2): 227-246.
9. อรุณ จิรวัดน์กุล. สถิติในงานวิจัย เลือกละเอียดอย่างไรให้เหมาะสม. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา; 2557.
10. Best, J. W., & Kahn, J. V. Research in education (6th Edition). Englewoods Cliffs, N.J.: Prentice-Hall. 1989.
11. Zieky, M. J., Perie, M. A primer on setting cut scores on test of educational achievement. Princeton, NJ: Educational Testing Service. 2006.
12. ประเสริฐ บัวจันอัฐ. การศึกษาความต้องการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ; 2559.
13. ศิราณี อินทรหนองไผ่ และจุฑามาศ คชโคตร. ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลชุมชน หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. วารสารพยาบาลตำรวจ. 2560; (9)2: 104-114.
14. สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนกับผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของนักศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเชิงสถานการณ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต; 2558.
15. ศศิกาญจน์ สกฤตปัญญวัฒน์. การพัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ. 2552. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสต์เทิร์นเอเชีย. 2557; 4(1): 185-192.